

Dosarul nr. 2rac-149/22

2-20136803-01-2rac-07072022

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud. V. Negurița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

17 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Sorom Proiect”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sorom Proiect” împotriva Consiliului municipal Strășeni, Aparatul Președintelui municipiului Strășeni cu privire la încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Sorom Proiect” și a fost menținută hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

constată:

La 29 octombrie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Sorom Proiect” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Strășeni, Aparatul Președintelui municipiului Strășeni cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, a încheiat cu Consiliul mun. Strășeni contractul de antrepriză nr. 20 din 16 septembrie 2019, prin intermediul achiziției de servicii de către pârât, ca urmare a participării SRL „Sorom Proiect” la licitația deschisă care a avut loc la 23 august 2019, prin care pârâtul acționa în calitate de beneficiar, iar reclamanta în calitate de antreprenor.

A menționat că, obiect al contractului de antrepriză îl constituie construcția școlii sportive pentru elevi din mun. Strășeni (etapa1), acțiuni executate de SRL „Sorom Proiect” în temeiul proiectului tehnic în detalii de execuție. Termenul executării lucrărilor pentru etapa anunțată a fost de 8 luni calendaristice, începutul lucrărilor fiind stabilit din februarie 2020.

Reclamanta a susținut că, potrivit dispozițiilor clauzelor contractuale valoarea

lucrărilor ce reprezintă obiectul contractual, constituia suma de 18 052 494 lei, iar achitățile urmau a fi executate de către pârât în termen de 20 de zile calendaristice după primirea proceselor-verbale de la SRL „Sorom Proiect”, pentru lucrările executate și recepționate de către beneficiar, pentru plățile definitive.

A comunicat că, în sensul prevăzut de clauza contractuală a art. V din contractual menționat, antreprenorul are obligația executării lucrărilor contractuale, stabilite prin graficul general de realizare și graficul de execuție, în corespundere cu calitatea garantată și prevăzută de actele normative în construcție și propria răspundere, în termenele subscrise, respectând proiectul de execuție, asigurând atât forța de muncă, cât și calitatea materialelor de construcție, a instalațiilor și a echipamentelor.

Reclamanta a afirmat că, antreprenorul garantează calitatea execuției obiectului contractual în formă pecuniară de 10 % din valoarea totală a contractului, sub forma garanției bancare, sub forma reținerii succesive din plățile facturilor realizate de către beneficiar antreprenorului din valoarea contractului, care urmează a fi restituite de către beneficiar antreprenorului, după expirarea perioadei de garanție prevăzută la pct. 9.1 al art. IX din contract, și anume 20 ani.

În cazurile prevăzute expres la pct. 6.24-6.25 din contract, beneficiarul este în drept să îndepărteze de pe șantier oricare materiale procurate de către antreprenor, dacă acestea se stabilesc a fi necalitative, îndepărtează sau reface la indicația beneficiarului oricare lucrare executată de către antreprenor, în cazul când aceasta se stabilește a fi necorespunzătoare și toate acestea fiind calculate pe seama antreprenorului și puse pe seama sa.

În acest context a precizat că, potrivit clauzelor contractuale, părțile poartă răspundere pentru executarea necorespunzătoare a obligațiilor revenite prin contract, atât pe seama proprie pentru acțiuni ce le pot fi imputate, cât și pentru fapta terțului, dar care sunt în legătură de cauzalitate directă cu executarea obiectului contractual, precum în sensul pct. 10.9 al art. X din contract, în cazul întârzierii execuției lucrărilor din culpa uneia dintre părți, partea culpabilă va achita părții oneroase penalități sau despăgubiri în cuantum de la 0,01 % până la 0,1 % din valoarea lucrărilor rest de executare/neonorare pentru fiecare zi de întârziere, din momentul ce partea operantă a intrat în întârziere din cupa părții vinovate.

Reclamanta a subliniat că, la 03 iulie 2020, prin somația nr. 06-07S/20 repetată, antreprenorul a solicitat de la beneficiar executarea prevăzută în contractul de antrepriză nr. 20 din 16 septembrie 2019, clauze neexecutate și abuziv ignorate de către beneficiar și anume prejudicierea antreprenorului, prin acțiunea directă a președintelui raionului, cu vădit interes de prejudiciere și invalidare a clauzelor contractuale prevăzute la art. 2, pct. 3.1-3.4, art. 6, pct. 6.7, art. 10, pct. 10.1, 10.8, 10.9, art. 12, pct. 12.1, lit. a)-c).

Astfel, reclamanta a invocat întârzierea achitării și ignorarea solicitărilor în vederea onorării obligațiilor de către beneficiar în privința volumului de servicii executate cu valoarea de 158 044 lei; întârzierea achitării și ignorării solicitărilor antreprenorului pentru onorarea obligațiilor de către beneficiar în privința volumului de servicii executate, potrivit actelor prezentate și recepționate de către beneficiar, cu valoarea de 2 260 569 lei; întârzierea achitării spre plată, în restanță, peste un termen

mai mare de 180 zile, neonorat de către beneficiar, a sumei de 3 495 925 lei.

Reclamanta a specificat că, beneficiarul a lăsat fără răspuns scrisoarea de informare nr. 28/01/2020 din 28 ianuarie 2020, înregistrată și avizată de beneficiar, în contradicție cu normele de drept legale și contractuale pentru care părțile poartă răspundere echitabilă.

A concretizat că, beneficiarul a fost somat și despre faptul că pentru neonorarea obligațiilor contractuale poartă răspundere pecuniară conform prevederilor contractuale ale art. 10, pct. 10.1, 10.8, 10.9 și anume de 0,01 % până la 0,1 % pentru valoarea rest neonorată, or, în speță culpa îi este imputată beneficiarului pentru neonorarea obligațiilor de plată și anume a sumei de 3 495 925 lei pentru termenul mai mare de 180, astfel calculându-se despăgubiri în sumă de 629 266,52 lei conform următorului calcul: $3\,495\,925 \text{ lei} \times 0,01\% \times 180 \text{ zile}$, fiind aplicată cea mai mică penalitate din costul lucrărilor rest neexecutate.

Reclamanta a notat că, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobânda de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata și respectiv conform calculului efectuat: $3\,495\,925 \times 15,5\%/365 \text{ zile} \times 270 \text{ zile}$, urmează a fi încasată dobânda de întârziere în sumă de 400 834 lei.

A solicitat reclamanta încasarea din contul pârâtului în beneficiul SRL „Sorom Proiect” a datoriei contractuale în sumă de 2 145 925 lei, a dobânzii în sumă de 400 834 lei, a penalității în sumă de 629 266,25 lei și compensarea cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat în sumă de 50 000 lei și acordarea asistenței juridice în sumă de 16 000 lei.

La 28 aprilie 2021, 08 iulie 2021 și 21 iulie 2021 reprezentantul SRL „Sorom Proiect”, avocatul Mihail Barbaroș a depus cerere privind modificarea cuantumului pretențiilor în care a indicat că renunță parțial la pretențiile înaintate și anume la încasarea datoriei contractuale în sumă de 2 145 925 lei, a penalității contractuale în sumă de 629 266,52 lei și a dobânzii în sumă de 400 834 lei, dar solicită încasarea cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat în sumă de 50 000 lei, acordarea asistenței juridice în sumă de 16 000 lei și a penalității în sumă de 100 000 lei.

În motivarea cererii a indicat că, suma restanțelor de 3 495 925 lei urma a fi achitată de pârât până la 22 octombrie 2019, dar a fost achitată de facto la 24 septembrie 2020. Astfel, întrucât pârâtul a recunoscut întârzierea consideră că SRL „Sorom Proiect” este îndreptățită să solicite penalitatea pentru o perioadă de întârziere mai mare de 180 de zile în sumă de 100 000 lei și corespunzător cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, s-a respins integral acțiunea ca nefondată.

La 30 iulie 2021, SRL „Sorom Proiect”, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș a depus apel nemotivat, iar la 08 noiembrie 2021 a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de SRL „Sorom Proiect” și s-a menținut hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că, Consiliul raional Strășeni și-a executat obligațiile asumate conform contractului, a efectuat achitățile integral conform proceselor verbale și facturilor emise, nefiind constatate întârzieri semnificative așa cum invocă SRL „Sorom Proiect”.

Conform pct. 3.3. al Contractului de antrepriză beneficiarul va verifica procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate în termen de 20 de zile calendaristice de la primirea acestora de la antreprenorul general, timp în care SRL „Sorom Proiect” a avut tot dreptul legal să suspende achitarea acestora, totuși majoritatea facturilor/proceselor-verbale au fost achitate în termen de până la 20 de zile. Doar parțial factura din 24 septembrie 2020, în sumă de 1 995 925 lei a fost achitată peste 45 de zile, la 09 noiembrie 2020, circumstanță care nu poate fi considerată ca fiind o depășire semnificativă, ori, Consiliul Strășeni a informat prin scrisoarea nr. 523 din 09 octombrie 2020 precum că trezoreria nu a actualizat contractul de achiziții, astfel neexistând acoperire financiară din partea bugetului de stat.

La fel, prin scrisoarea nr. 359 din 22 iulie 2020 SRL „Sorom Proiect” a fost informată că din motiv de pandemie și lipsă de acumulări la bugetul de stat, au fost sistate finanțările pentru construcțiile capitale, motiv din care antreprenorului i s-a solicitat stoparea pe o perioadă nedeterminată a executării lucrărilor de construcție a școlii, până la apariția posibilităților financiare de continuare a executării lucrărilor, astfel Consiliul raional Strășeni având o conduită de bună credință.

Mai mult, la punctul 10.9. din contractul de antrepriză nr. 20 din 16 septembrie 2019, părțile contractante au stabilit că, dacă întârzierea în execuția lucrărilor este în culpa uneia din părți ale contractului, partea culpabilă va plăti celeilalte părți penalizări și/sau despăgubiri în cuantum (de la 0,01 % până la 0,1 %) din valoarea lucrărilor de rest de executat/neonorate pentru fiecare zi de întârziere. Penalizarea devine operantă în momentul în care partea inculpată a intrat în întârziere.

S-a reținut că, SRL „Sorom Proiect” a acceptat executarea de către Aparatul Președintelui raionului Strășeni a obligațiilor de plată în rate, iar la primirea executării nu și-a rezervat expres dreptul de a solicita încasarea pretenției penalități pentru întârzierea executării obligației de plată.

Așadar, reieșind din obligația probațiunii în judecată, SRL „Sorom Proiect” nu a făcut dovada că odată cu primirea executării obligației de plată, aceasta și-a rezervat expres dreptul de a pretinde la încasarea penalităților. Or, somația prealabilă din 03 iulie 2020, prin prisma art. 949 alin. (3) din Codul civil, nu poate fi considerată ca fiind o rezervare a dreptului de a pretinde penalități odată cu primirea executării.

La 03 iunie 2022, SRL „Sorom Proiect” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului recurenta a reiterat argumentele din cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a mai menționat că, intimatul era obligat să efectueze plata în termen pentru lucrările efectuate.

Recurenta a susținut că, a acționat cu bună credință și a continuat lucrările, în

conformitate cu prevederile contractuale stipulate la art. V din contract, potrivit căruia antreprenorul are obligația executării lucrărilor contractuale, stabilite prin graficul general de realizare și graficul de execuție, în corespundere cu calitatea garantată și prevăzută de actele normative în construcție și pe propria răspundere, în termenele subscrise, respectând proiectul de execuție, asigurând atât forța de muncă, cât și calitatea materialelor de construcție, a instalațiilor și a echipamentelor.

A mai precizat că, a solicitat beneficiarului în termen de 7 zile achitarea sumei datoriei restante de 3 495 925 lei, a penalității de 629 266,52 lei, total spre plată fiind suma de 4 125 191,6 lei, care parțial a fost executată abia la 09 noiembrie 2020, pentru plățile restante ale anului 2020.

Recurenta a concretizat că, acțiunea în instanța de judecată a fost înregistrată la 29 octombrie 2020, iar plata restantă a fost achitată parțial doar la data de 09 noiembrie 2020.

A mai invocat că ședința de judecată a instanței de apel a avut loc în lipsa reprezentantului SRL „Sorom Proiect”, acesta nefiind legal citat despre data, locul și ora ședinței de judecată, fapt ce contravine art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, respectarea dreptului la un proces, fiind astfel lipsit de dreptul la apărare.

Prin notificările din 07 iulie 2022 și 08 iulie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Consiliului r-nului Strășeni, Aparatul Președintelui r-nului Strășeni copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 170, 171).

Prin referința din 22 iulie 2022, Consiliul raional Strășeni și Aparatul Președintelui raionului Strășeni au solicitat declararea recursului ca fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la 19 mai 2022, prin intermediul poștei electronice. (f.d. 155-verso)

Astfel, recursul declarat la 03 iunie 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de SRL „Sorom Proiect” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de SRL „Sorom Proiect”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și

de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „Sorom Proiect” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Sorom Proiect” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic